Wykaz piśmiennictwa dla lekarzy realizujących kształcenie specjalizacyjne
oraz przygotowujących się do egzaminu specjalizacyjnego
w dziedzinie MEDYCYNY RODZINNEJ
jesień 2025

Podręczniki obowiązkowe*:

1. ***Medycyna rodzinna****. Podręcznik dla lekarzy i studentów,* red. Windak A, Chlabicz S, Mastalerz-Migas A, Wydawnictwo Termedia, Poznań, 2015 – obowiązkowe tylko:
    a. *część pierwsza: Dziedzina medycyny rodzinnej*
    b. *rozdziały: dermatologia, laryngologia, neurologia*
2. ***Interna Szczeklika****. Mały podręcznik 2024/2025.* Wyd. Medycyna Praktyczna *(zakres wiedzy obejmujący tematy wymienione w programie specjalizacji z medycyny rodzinnej)*
3. ***Pediatria w praktyce lekarza POZ****,* red. Dobrzańska A, Obrycki Ł, Socha P; wyd. Standardy Medyczne, 2022
4. ***ABC bilansów zdrowia dziecka: podręcznik dla lekarzy***, Oblacińska A, Jodkowska M, Sawiec P (red.), Kraków, Medycyna Praktyczna, wydanie drugie, 2025.
5. ***Wakcynologia praktyczna****;* red. Ciechanowski P, Mrożek-Budzym D; wyd. Alfa-medica press, wydanie 10, 2025
6. ***EKG dla lekarzy rodzinnych****. Atlas.* Red. Ireneusz Szymczyk, Błażej Kusz, wyd. Fundacja Pro Medico Śląskiej Izby Lekarskiej w Katowicach, wydanie drugie, 2025
7. ***Repozytorium Medycyny Rodzinnej****,* Windak A, Chlabicz S. (red.); Wydawca: ZIZ Centrum Edukacji, Kraków, wydanie drugie, 2025

Wytyczne i rekomendacje – obowiązkowe (obowiązują najnowsze wersje wytycznych, w zakresie wiedzy przewidzianym programem specjalizacji i kompetencji lekarza rodzinnego)**

1. Zalecenia kliniczne dotyczące postępowania u chorych na cukrzycę Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego 2025 (część dotycząca postępowania w POZ)
2. Zalecenia kliniczne dotyczące postępowania u chorych na otyłość Polskiego Towarzystwa Leczenia Otyłości (2024)
3. Wytyczne postępowania w nadciśnieniu tętniczym w Polsce 2024 — stanowisko Ekspertów Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego/Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego
4. Wytyczne ESC 2021 dotyczące prewencji chorób układu sercowo-naczyniowego w praktyce klinicznej. https://ptkardio.pl/wytyczne/42-wytyczne_esc_2021_dotyczace_prewencji_chorob_ukladu_secowo_naczyniowego_w_praktyce_klinicznej
5. Rekomendacje postępowania w pozaszpitalnych zakażeniach układu oddechowego. 2016, dostępne on-line: http://antybiotyki.edu.pl/wp-content/uploads/Rekomendacje/Rekomendacje2016.pdf
6. Zalecenia Polskiego Towarzystwa Nefrologii Dziecięcej (PTFND) dotyczące postępowania z dzieckiem z zakażeniem układu moczowego (aktualne): http://ptnfd.org/zalecenia/
7. Rekomendacje postępowania w zakażeniach bakteryjnych ośrodkowego układu nerwowego, w zakresie: rozdział: 8: Profilaktyka bakteryjnych zakażeń ośrodkowego układu nerwowego, rozdział 9: Postępowanie w przypadku wystąpienia zakażenia/zakażeń meningokokowych. Dostęp on-line: http://antybiotyki.edu.pl/wp-content/uploads/Rekomendacje/rekomendacje-ukl-nerwowy_2011.pdf

8. Bezpieczne stosowanie benzodiazepin w podstawowej opiece zdrowotnej – rekomendacje dla lekarzy rodzinnych. Dostęp online: https://ptmr.info.pl/wp-content/uploads/2020/09/rekomendacje_benzodiazepiny-2019.pdf
9. Leczenie zapalenia piersi podczas laktacji https://podyplomie.pl/ginekologia/22713,protokol-leczenia-zapalenia-piersi
10. Rekomendacje leczenia pobudzenia u chorych z otępieniem dla lekarzy POZ (2018) https://ptmr.info.pl/wp-content/uploads/2020/09/Rekomendacje-leczenia-pobudzenia-u-chorych-z-otepieniem-dla-lekarzy-POZ-2018.pdf

Artykuły obejmujące tematykę obowiązującą do egzaminu (linki):

1. https://www.mp.pl/medycynarodzinna/praktyka-kliniczna/324391,bolesne-miesiaczkowanie
2. https://www.mp.pl/ginekologia/wytyczne/inne/320591,leczenie-zakazen-przenoszonych-droga-plciowa-cz-ix-wytyczne-cdc
3. https://www.mp.pl/ginekologia/wytyczne/inne/294317,leczenie-zakazen-przenoszonych-droga-plciowa-cz-iii-wytyczne-cdc
4. https://www.mp.pl/dermatologia/przeglad-badan/313208,u-kogo-nalezy-wykonac-badanie-przesiewowe-w-kierunku-kily
5. https://www.mp.pl/ginekologia/wytyczne/inne/264631,nudnosci-i-wymioty-ciazowe-oraz-niepowsciagliwe-wymioty-ciezarnych
6. https://www.mp.pl/poz/psychiatria/depresja/257558,diagnostyka-i-rozpoczynanie-leczenia-chorych-na-depresje-w-warunkach-poz
7. https://www.mp.pl/poz/psychiatria/depresja/260316,diagnostyka-i-rozpoczynanie-leczenia-chorych-na-depresje-w-warunkach-poz
8. https://www.mp.pl/poz/psychiatria/depresja/244528,ocena-skutecznosci-terapii-przeciwdepresyjnej-zastosowanej-w-poz-i-co-dalej
9. https://www.mp.pl/poz/psychiatria/zaburzenia_snu/241698,zasady-leczenia-pacjentow-z-zaburzeniami-snu
10. https://www.mp.pl/geriatria/wytyczne/287547,farmakoterapia-u-pacjentow-w-starszym-wieku
11. https://www.mp.pl/geriatria/wytyczne/276596,zespol-kruchosci-u-pacjenta-w-starszym-wieku
12. https://www.mp.pl/otolaryngologia/artykuly/ucho/299980,leczenie-ostrego-zapalenia-ucha-zewnetrznego-w-swietle-aktualnych-wytycznych
13. https://www.termedia.pl/Rola-lekarza-POZ-w-leczeniu-najczestszych-schorzen-powierzchni-oka,98,28959,1,0.html
14. https://infekcje.mp.pl/choroby/kleszcze/346195,diagnostyka-i-leczenie-boreliozy-z-lyme-zalecenia-pteilchz-2023-cz-1-wprowadzenie-i-obraz-kliniczny
15. https://infekcje.mp.pl/choroby/kleszcze/346201,diagnostyka-i-leczenie-boreliozy-z-lyme-zalecenia-pteilchz-2023-cz-2-diagnostyka
16. https://infekcje.mp.pl/choroby/kleszcze/346205,diagnostyka-i-leczenie-boreliozy-z-lyme-zalecenia-pteilchz-2023-cz-3-leczenie
17. https://infekcje.mp.pl/choroby/kleszcze/346210,diagnostyka-i-leczenie-boreliozy-z-lyme-zalecenia-pteilchz-2023-cz-4-borelioza-u-ciezarnych-i-u-dzieci
18. Kiedy, komu i w jakim celu zaleca się profilaktycznie antybiotyk po ekspozycji na krztusiec? - Inne metody profilaktyki - Błonica, tężec, krztusiec - Zapytaj eksperta - pytania i odpowiedzi - Szczepienia - Medycyna Praktyczna dla lekarzy (mp.pl)
19. https://www.termedia.pl/Rekomendacje-grupy-ekspertow-w-zakresie-szczepien-przeciw-wirusowi-RS-osob-doroslych,98,52098,1,0.html
20. https://www.mp.pl/szczepienia/artykuly/wytyczne/polpasiec-wytyczne/321988,szczepienie-przeciwko-polpascowi-zalecenia-grupy-ekspertow-ptw-ptmr-ptd-ptbb-i-ptn
21. https://ptmr.info.pl/wp-content/uploads/2024/04/HARMONOGRAMSZCZEPIEN_30032024.pdf
22. https://ptmr.info.pl/wp-content/uploads/2024/03/Wykaz-szczepien.pdf

23. https://www.termedia.pl/Rekomendacje-Polskiego-Towarzystwa-Medycyny-Rodzinnej-Polskiego-Towarzystwa-Zywienia-Pozajelitowego-Dojelitowego-i-Metabolizmu-POLSPEN-oraz-Polskiego-Towarzystwa-Zywienia-Klinicznego-w-zakresie-diagno,98,54963,0,0.html
24. https://www.termedia.pl/Rekomendacje-dla-lekarzy-rodzinnych-dotyczace-diagnostyki-i-leczenia-choroby-refluksowej-przelyku,98,54964,0,0.html
25. https://www.termedia.pl/Wytyczne-konsultanta-krajowego-w-dziedzinie-chorob-pluc-oraz-konsultanta-krajowego-w-dziedzinie-medycyny-rodzinnej-dotyczace-diagnostyki-i-leczenia-przewleklej-obturacyjnej-choroby-pluc-w-POZ-w-ramach,98,56078,0,0.html
26. https://www.termedia.pl/Stanowisko-konsultantow-r-nkrajowych-w-dziedzinach-r-nkardiologii-oraz-medycyny-r-nrodzinnej-oparte-na-aktualnych-r-nstandardach-postepowania-r-n-ESC-PTK-2024-dotyczace-r-nzasad-przeprowadzania-r-ndia,98,55694,0,0.html
27. https://www.termedia.pl/Wytyczne-konsultanta-krajowego-w-dziedzinie-nefrologii-konsultanta-krajowego-w-dziedzinie-medycyny-rodzinnej-oraz-prezesa-Polskiego-Towarzystwa-Nefrologicznego-dotyczace-diagnostyki-i-leczenia-przewle,98,55588,0,0.html

Stanowiska i wytyczne konsultanta krajowego w dziedzinie medycyny rodzinnej
Dostępne na stronie: www.ptmr.info.pl

Podręczniki zalecane:

1. *Komunikowanie się lekarza i pacjenta w medycynie rodzinnej.* Red. A. Mastalerz-Migas, A. K. Jankowska, J. Barański, Wyd. Edra Urban&Partner, Wrocław, 2021

Edukacyjne strony internetowe (zalecane):

1. Materiały edukacyjne dostępne na stronie www.ptmr.info.pl

UWAGA:
W sytuacji, gdy informacje z podręczników i wytycznych/rekomendacji dotyczą tych samych tematów, ale z uwagi na czas wydania zalecenia są różne – obowiązuje **wiedza najnowsza i aktualne wytyczne.*

W przypadku dokumentów o szerokim zakresie merytorycznym, **do egzaminu obowiązuje zakres wiedzy obejmujący tematy wymienione w programie specjalizacji

Akty prawne -obowiązkowe:

1. Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej Dz.U. 2022 poz. 2527 (tj).
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej Dz.U. 2023 poz. 1427 (t.j), z późn. zmianami.
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie zakresu zadań lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej i położnej podstawowej opieki zdrowotnej Dz.U. 2019 poz. 2335
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych Dz.U. 2023 poz. 2056
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych oraz Międzynarodowej Książeczki Szczepień Dz.U. 2023 poz. 2056
6. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi Dz.U. 2023 poz. 1284 (t.j.) – art. 17, art. 19, art. 21, art. 21a, art. 26, art. 27, art. 40
7. Rozporządzenie ministra zdrowia z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie zgłaszania podejrzeń i rozpoznań zakażeń, chorób zakaźnych oraz zgonów z ich powodu Dz.U. 2023 poz. 1045
8. KOMUNIKAT GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO z dnia 31 października 2024 r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2025 (Dz. U. z 2024 r. poz. 924) https://dziennikmz.mz.gov.pl/DUM_MZ/2024/93/akt.pdf

9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 sierpnia 2020 w sprawie standardu organizacyjnego teleporady w ramach podstawowej opieki zdrowotnej Dz.U. 2022 poz. 1194 (t.j.)
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2023 r. w sprawie standardu organizacyjnego leczenia bólu w warunkach ambulatoryjnych Dz.U. 2023 poz. 271
11. Rozporządzenie rady ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" Dz. U. 2023 poz. 1870

Konsultant krajowy
w dziedzinie medycyny rodzinnej

dr hab. Agnieszka Mastalerz-Migas, prof. UMW

Wrocław, 24 maja 2025r.

Podpisany elektronicznie przez
Agnieszka Mastalerz-Migas
24.05.2025
12:46:51 +02'00'